



ОБОБЩЕН ДОКЛАД

ОТ ПРОВЕДЕНО ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА ПОЛИТИКАТА
ПО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

В ОБЩИНА ВИДИН

МЕСЕЦ МАЙ 2023 Г.

Част I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

В рамките на проект BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“ през месец май 2023 г. продължи реализирането на гражданско наблюдение на територията на Община Видин, фокусирано върху местната политика по осигуряване качество на атмосферния въздух.

Гражданското наблюдение се провежда от екип от граждански наблюдатели – доброволци, подбрани при спазване на хоризонталните принципи за недопускане на дискриминация, равенство между половете, равно участие, както и липса на конфликт на интереси със структурите, обект на наблюдение.

За отчетния период бяха проведени 3 граждански наблюдения при спазване на разработената методология, отчетена е следната статистика:

Проведени граждански наблюдения	
Общ брой наблюдения за месеца	3
Наблюдения, осъществени между 7.00 и 19.00 часа	3



Наблюдения, осъществени между 19.00 и 7.00 часа	0
Наблюдения, осъществени през работен ден	0
Наблюдения, осъществени през почивен ден	3
Наблюдения, проведени в пилотна зона 1	0
Наблюдения, проведени в пилотна зона 2	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 3	0
Наблюдения, проведени в пилотна зона 4	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 5	0
Наблюдения, проведени в пилотна зона 6	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 7	0
Наблюдения, проведени с граждани	2
Наблюдения, проведени с представител на общинска администрация	0
Наблюдения, проведени с представител на СГО	1
Други граждански наблюдения	0

Част II. РЕЗУЛТАТИ ОТ ОСЪЩЕСТВЕНИТЕ ГРАЖДАНСКИ НАБЛЮДЕНИЯ

През месец май 2023 г. са проведени общо 3 наблюдения на място – 2 с граждани и 1 с представители на бизнеса.

При реализираните интервюта бяха констатирани следните резултати:

I. Качество на атмосферния въздух – състояние и оценка



1	Основни източници на замърсяване на атмосферния въздух <i>Интервюираните лица споделят мнението, че основният източник на замърсяване на атмосферния въздух в Община Видин е битовото отопление.</i>
2	Транспортът като източник на замърсяване <i>Болиинството от респондентите са на мнение, че транспортът е сериозен източник на замърсяване.</i>
3	Битовото отопление като източник на замърсяване <i>Според всички респонденти битовото отопление е сериозен източник на замърсяване.</i>
4	Индустрията като източник на замърсяване <i>Всички респонденти са на мнение, че индустрията е сериозен източник на замърсяване.</i>
5	Строителството като източник на замърсяване <i>Болиинството от интервюираните лица са на мнение, че строителството е незначителен източник на замърсяване.</i>
6	Неорганизиран източници на замърсяване <i>По-голямата част от интервюираните лица не могат да преценят какъв ефект имат другите неорганизиран източници на замърсяване върху качеството на атмосферния въздух.</i>
II.	Мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух – оценка
1	Машинно метене и миене на уличната мрежа <i>Болиинството от респондентите са на мнение, че машинното метене и миене на уличната мрежа е много ефективна мярка за опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух.</i>
2	Миене на маркуч на регулата на улиците за движение след края на зимния сезон <i>Болиинството от респондентите споделят, че миенето на маркуч на регулата на улиците след края на зимния сезон е много ефективна мярка, която има положителен ефект върху качеството на атмосферния въздух.</i>
3	Състояние на почистващата техника, възможности за миене и третиране с антиобледеняващи средства, използва ли се по предназначение <i>Респондентите дават различни отговори на този въпрос – 1/3 смятат, че техниката се използва по предназначение, 1/3 споделят обратното мнение, а останалата 1/3 от интервюираните не може да прецени.</i>
4	Използване на антиобледеняващи препарати през зимния сезон /вместо опесъчаване/, ефект



	<p><i>Всички интервюирани лица смятат, че през зимния сезон не се използват антиобледеняващи препарати.</i></p>
5	<p>Текущи ремонти и/или изграждането на нова пътна инфраструктура в общината и нейната поддръжка</p> <p><i>Всички респонденти са на мнение, че пътната инфраструктура в общината не се поддържа.</i></p>
6	<p>Системен контрол за възстановяване на уличната мрежа и тротоарна настилка след ремонт на подземната инфраструктура</p> <p><i>Болишинството респонденти са на мнение, че след ремонт на подземната инфраструктура уличната мрежа и тротоар се възстановяват частично.</i></p>
7	<p>Контрол и санкции за замърсяване и увреждане на територии при извършване на строителни дейности, изгаряне на отпадъци на открито и в бита</p> <p><i>Всички интервюирани заявяват, че не са налице контрол и санкции за замърсяване и увреждане на територии при извършване на строителни дейности и при изгаряне на отпадъци на открито и в бита. Изразява се мнение, че въпреки забраните много хора изгарят отпадъци, с което замърсяват въздуха.</i></p>
8	<p>Ежегодно озеленяване на обществените пространства, допълнително засаждане на дървета, създаване на зелен крайградски пояс</p> <p><i>По-голямата част от респондентите са на мнение, че не се извършват необходимите озеленителни дейности на обществените пространства. По време на едното наблюдение е даден конкретен пример с парковата зона между селата Антимово и Кутово, която е занемарена от дълги години, а при подходяща поддръжка би могла да се превърне в чудесно място за отдих и разходки на местните жители и най-вече да допринесе сериозно за подобряване качеството на атмосферния въздух в региона.</i></p>
9	<p>Енергийни характеристики на общинските сгради при ремонтването им</p> <p><i>Всички интервюирани лица са на мнение, че след ремонтване енергийните характеристики на общинските сгради се подобряват.</i></p>
10	<p>Проучване, идентифициране, анализ и контрол на емисиите от производствени и търговски обекти, от заведения за хранене, използващи открити скари на дървени въглища</p> <p><i>Болишинството от интервюираните лица е на мнение, че не се извършват дейности по проучване, идентифициране, анализ и контрол на емисиите от производствени и търговски обекти, от заведенията за хранене, използващи открити скари на дървени въглища.</i></p>
11	<p>Стимулиране използването на ВЕИ за отопление</p> <p><i>Всички интервюирани лица споделят, че не могат да дадат преценка.</i></p>
12	<p>Замяна на отоплението на течни и твърди горива в общинските сгради с отопление на</p>



	<p>геотермална енергия, пелети или чипс</p> <p><i>Всички интервюирани лица споделят, че тази мярка е много ефективна.</i></p>
13	<p>Подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво в бита и замяната им с устойчиви алтернативи</p> <p><i>Всички респонденти споделят, че мярката е много ефективна. Изразява се надежда, че ще продължи подмяната на старите отоплителни уреди с нови, устойчиви алтернативи.</i></p>
14	<p>Насърчаване и подпомагане реализирането на мерки за енергийната ефективност в жилищните сгради с цел намаляване на енергийното потребление и емисиите ФПЧ10</p> <p><i>Болиинството от респондентите е на мнение, че мярката е много ефективна, но се заявява, че трябва да се извършват качествени ремонтни дейности без да се отклоняват средства.</i></p>
15	<p>Зелени изисквания в процедурите за обществени поръчки за градски транспорт (напр. за притежание на стандарт минимум ЕВРО 4 за превозните средства)</p> <p><i>Болиинството от респондентите смята, че зелените изисквания в процедурите за обществени поръчки са само формално заложени, без реално да се спазват и прилагат.</i></p>
16	<p>Изграждане на пешеходни и велоалеи</p> <p><i>Изграждането на пешеходни и велоалеи се възприема от болиинството респонденти като много ефективна мярка за осигуряване качеството на атмосферния въздух. Предлага се разширяване на съществуващата мрежа от велоалеи, като се дава конкретно предложение за изграждане на „велосипедна връзка“ между с. Антимово и гр. Видин, тъй като общественият междуградски превоз е много разреден и гражданите нямат възможност да пътуват до общинския център.</i></p>
17	<p>Създаване на регистър на зоните, потенциални източници на прах („кални петна“) на територията на Община Видин</p> <p><i>Болиинството респонденти не може да прецени ефективността на мярката.</i></p>
III. Гражданско участие – състояние и оценка	
1	<p>Гражданско участие, публичност, прозрачност и достъп до информация</p> <p><i>Болиинството от интервюираните лица считат, че не е налице гражданско участие в процеса по осигуряване качеството на атмосферния въздух и не е предоставен достъп до информация, като не могат да преценят дали отговорните институции предоставят регулярна информация и отчетност относно вложените ресурси и постигнатите резултати в сектор „Въздух“.</i></p>
2	<p>Ефикасност и ефективност на системата за подаване на сигнали и жалби, свързани с качеството на въздуха</p> <p><i>Всички интервюирани лица споделят, че не могат да дадат оценка на ефективността на системата за подаване на сигнали и жалби относно качеството на атмосферния въздух.</i></p>



IV.	Оценка на качеството на атмосферния въздух
1	<p>Оценка на качеството на атмосферния въздух</p> <p><i>Респондентите смятат, че качеството на атмосферния въздух в Община Видин е на задоволително ниво – според тях то не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите, като общата оценка за качеството на въздуха е малко над задоволителна (3).</i></p>
V.	Сигнали и препоръки
1	<p>Подаден ли е сигнал за замърсяване / понижено качество на атмосферния въздух?</p> <p><i>По време на реализираните граждански наблюдения през отчетния период не са подадени сигнали за замърсяване или за понижено качество на атмосферния въздух.</i></p>
2	<p>Дадени ли са препоръки за подобряване качеството на атмосферния въздух?</p> <p><i>Серия от препоръки са отправени към администрацията, отговорна за опазване качеството на атмосферния въздух:</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>• Да се възстанови и текущо да се поддържа парковата зона между с. Антимово и с. Кутово;</i><i>• Да се възстанови нарушеното асфалтово покритие по улиците, за да не се запълват дупките с прах и кал, както и да се разшири обхвата на улиците, предвидени за асфалтиране;</i><i>• Да се обособят велоалеи между общинския център и близките населени места, за да се насърчи сигурното, безопасно и екологично пътуване;</i><i>• Да се увеличи честотата на придвижване на междуградските автобуси, за да се намалят индивидуалните пътувания с лек автомобил;</i><i>• Да не се изгарят отпадъци;</i><i>• Да се използва суха дървесина за отопление или да се премине към екологично отопление с пелети, климатици, други устойчиви алтернативи;</i><i>• Да се провежда строг контрол и при нарушения да се налагат глоби на нарушителите;</i><i>• Да се реализират повече и по-чести озеленителни дейности.</i>
VI.	Други коментари, заключение



В резултат на проведените през месец май 2023 година граждански наблюдения като цяло се отчита задоволителна оценка на провежданата политика по осигуряване качество на атмосферния въздух в Община Видин. И през този месец според интервюираните лица с най-сериозен дял в замърсяването на атмосферния въздух в общината е битовото отопление. Подкрепят се реализираните от общината мерки за подмяна на отоплителните уреди на твърдо гориво в бита с устойчиви алтернативи, както и прилагането на мерки за повишаване на енергийната ефективност в обществените и в жилищните сгради. Висока е оценката за наличието на пешеходни и велоалеи, като отново се препоръчва да се разшири съществуващата мрежа. Според респондентите пътната инфраструктура в общината не се поддържа или се извършват предимно текущи ремонти. В същото време интервюираните лица отбелязват, че след ремонт на подземната инфраструктура уличната мрежа и тротоар се възстановяват частично. Респондентите споделят, че извършваните мерки за озеленяване не са достатъчни и е необходимо да се помисли за възстановяване и текуща поддръжка на вече съществуващи обществени зелени зони, паркове и градини.

Всички интервюирани лица смятат, че качеството на атмосферния въздух в Община Видин не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите, като общата оценка за качеството му е малко над задоволителна (3).

Част III. ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ И АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ

В резултат на проведените през месец май 2023 година граждански наблюдения като цяло се отчита задоволителна оценка на провежданата политика по осигуряване качество на атмосферния въздух в Община Видин. По време на проведените наблюдения интервюираните лица споделят, че с най-сериозен дял в замърсяването на атмосферния въздух в общината е битовото отопление. Продължава положителната оценка и подкрепата за реализираните от общината дейности по подмяна на отоплителните уреди на твърдо



гориво в битка и замяната им с устойчиви алтернативи, както и провеждането на мерки за повишаване на енергийната ефективност в обществените и в жилищните сгради с цел намаляване на енергийното потребление и емисиите ФПЧ10. Високо оценена мярка е изграждането на пешеходни и велоалеи, като и този път постъпват предложения за разширяване на зоната за велосипеден транспорт и до други населени места извън общинския център. Констатира се проблем, свързан с честотата на обществения транспорт между населените места в общината, който е причина за повишеното използване на лични автомобили от страна на гражданите. С оглед отдалечеността на региона и демографското му и социално-икономическо състояние е добре да се потърсят възможности чрез подпомагане на обществения транспорт да се увеличи честотата на междуградските курсове, като така се стимулира ползването му и се осигуряват повече възможности за свободно и безопасно придвижване на населението. Разширяването на съществуващата мрежа от велоалеи е едно от предложенията, които постъпват ежесечно по време на реализираните граждански наблюдения. Като сериозен проблем продължава да се отчита факта, че според респондентите пътната инфраструктура в общината не се поддържа или се извършват предимно текущи ремонти. В същото време интервюираните лица отбелязват, че след ремонт на подземната инфраструктура уличната мрежа и тротоар се възстановяват частично. Респондентите споделят, че извършваните мерки за озеленяване не са достатъчни и е необходимо да се помисли за възстановяване и текуща поддръжка на вече съществуващи обществени зелени зони, паркове и градини. По-голямата част от интервюираните лица считат, че не е налице гражданско участие в процеса по осигуряване качеството на атмосферния въздух и не е предоставен достъп до информация.

Всички интервюирани лица смятат, че качеството на атмосферния въздух в Община Видин не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите, като общата оценка за качеството му е малко над задоволителна (3).

Отправени са редица препоръки за подобряване чистотата на въздуха:

- Да се възстанови и текущо да се поддържа парковата зона между с. Антимово и с. Кутово;



- Да се възстанови нарушеното асфалтово покритие по улиците, за да не се запълват дупките с прах и кал, както и да се разшири обхвата на улиците, предвидени за асфалтиране;
- Да се обособят велоалеи между общинския център и близките населени места, за да се насърчи сигурното, безопасно и екологично пътуване;
- Да се увеличи честотата на придвижване на междуградските автобуси, за да се намалят индивидуалните пътувания с лек автомобил;
- Да не се изгарят отпадъци;
- Да се използва суха дървесина за отопление или да се премине към екологично отопление с пелети, климатици, други устойчиви алтернативи;
- Да се провежда строг контрол и при нарушения да се налагат глоби на нарушителите;
- Да се реализират повече и по-чести озеленителни дейности.

Мария Великова

Ръководител Екип Гражданско наблюдение